

סיפורים נפלאים פרשת וארא

"ויאמר אליו אני ה'" (ו, ב)

נאמן לשלם שכר (רש"י).

היה זה בזמן שבית המקדש היה קיים, באחת השנים עלו יהודים לרגל בחג הסוכות. מכל קצות הארץ באו לירושלים, להתפלל בבית המקדש ולשמוח לפני ה'.

באותם ימים היו מי הגשמים נאגרים בבורות, ומתוכם שאבו אותם, שתו והשתמשו לשאר הצרכים. חג הסוכות הוא, כידוע, בתקופת סוף הקיץ, ועל כן הבורות היו כמעט ריקים, שכן גשם עדין לא ירד באותה שנה.

צמאו עולי הרגל למים, צמאו הזקנים והילדים הרבים, צמאו בהמות שעליהן רכבו העולים, צמאו גם הבהמות שהובאו להקרבה בבית המקדש. הכל צמאים ומים אין!

איש עשיר ונכבד גר בימים ההם בירושלים, ושמו נקדימון בן גוריון, כמו כולם, ראה נקדימון את צערם ומצוקתם של עולי הרגל, ביקש נקדימון לעזור לאחיו הסובלים. חשב וחשב עד אשר מצא עצה.

הוא נזכר לפתע כי לשר רומאי אחד, אשר גר אז בירושלים, יש שנים עשר מעיינות של מים הנובעים מן ההרים. ידע נקדימון בן גוריון, כי גם בעונה זו של השנה נובעים מהמעיינות הללו מים רבים ומתוקים.

הלך נקדימון אל השר הרומאי וביקש: "הלווה נא לי את שנים עשר המעיינות שלך, כדי שישתו ממימיהם עולי הרגל הצמאים. מבטיח אני לך כי בעזרת ה' אשיב לך בעוד זמן מה את כל המים שישתו!"

"וכיצד תשיב לי את כל המים?" לא יכול הרומאי להסתיר את צחוקו.

השיב נקדימון בן גוריון: "בחג הסוכות מתפללים אנחנו על הגשמים. בשנה זו נבקש מה' שיוירד גשם רב, לכשירד הגשם יתמלאו מעיינותיך ותקבל בחזרה את כל המים שתתן לנו עכשיו".

"ומה יהיה אם לא ירדו גשמים?" הקשה הרומאי. "כיצד תשיב לי אז מים כה רבים?" גם לזאת היתה תשובה בפי נקדימון: "אם לא ירדו גשמים עד יום פלוני", אמר, "אשלם לך שנים עשרה ככרות כסף בעבור מים. ככר כנגד כל מעייני".

שנים עשרה ככרות של כסף היו הון עתק. קיווה אפוא השר הרומאי בליבו, כי לא ירדו גשמים ואז צפוי לו רווח עצום. "אני מסכים להצעה", אמר ובעיניו נדלקה תאוות הבצע. לאחר שסיכמו בניניהם כיצד ומתי יתן לו נקדימון את הכסף אם לא ירדו גשמים - עברו המעיינות לרשותו של נקדימון.

עולי הרגל הצמאים שתו לרוויה, והחג עבר עליהם בשמחה רבה.

עם תום החג שבו עולי הרגל לבתיהם. הימים עברו, שבועות חלפו, בא הסתיו, ובשמים אין אף עננה קלה. חלף עוד זמן מה וגשם אין. יבשה הארץ, יבשו הבורות, יבשו גם המעיינות ומים כמעט ואין.

בין כך ובין כך, התקרב היום בו חייב היה נקדימון בן גוריון להשיב את המים או את הכסף לשר הרומאי. השר שמח בלבו על שאין יורדים גשמים. מעיינותיו לא התמלאו במים, ועל כן ישלשל לאוצרו שנים עשרה ככרות של כסף.

בבוקרו של היום המיועד שיגר השר שליח אל נקדימון בן גוריון, לאמור: "שלח לי את המים או את הכסף!" "עוד גדול היום!" השיב נקדימון בשלוה ובביטחון בה'.

שעת הצהריים הגיעה, ועמה הגיע בשנית שליחו של השר אל בית נקדימון בן גוריון. "שלח לי את המים או את הכסף!" ציווה השר.

"הן רק שעת צהריים עתה", השיב נקדימון, "יש עדין זמן רב". לפנות ערב בא השליח השלישי ובפיו דברי השר: "שלח לי מיד את המים או את הכסף!"

"עדין לא כלה היום", ענה נקדימון, "יש זמן". לעג השר הרומאי לתשובותיו של נקדימון: "עד היום הזה לא ירדו גשמים ודווקא עכשיו ירדו? בוודאי שלא! בטוח אני, כי שנים עשרה ככרות הכסף שלי יהיו אזמין אפוא את רעי להשתתף בסעודה חגיגת לרגל המאורע המשמח!"

וכך עשה: ציווה על משרתיו להכין סעודה משובחת, והוא עצמו פנה לבית המרחץ.

כשראה נקדימון כי עבר רובו של יום, וגשם אין היה עצוב מאוד, מאין יבוא עזרו? הלך לבית המקדש, התעטף בטלית והתפלל: "רבונו של עולם! גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי ולכבוד משפחתי עשיתי זאת, רק לכבודך למען יהיו מים לעולי הרגל הצמאים, אשר באו להתפלל בבית המקדש ולשמוח בחג כפי שציווית בתורתך, באין מים לא היו העולים לרגל שמחים ולא היו מקדשים את שמך. ועתה, מנין אקח מים להחזיר לשר הרומאי?"

אך סיים נקדימון את תפילתו בקשתו, ופני השמים כוסו בעננים כבדים. עוד רגע קט וגשם עז ניתך ארצה. בתוך זמן קצר מלאו הבורות והמעיינות במים ואפילו עלו על גדותיהם.

בדיוק באותן דקות שהה השר הרומאי בבית המרחץ. ובצאתו שפסף עיניו בתימהון מה קרה פה, לפתע פתאום? כיצד החלו יורדים הגשמים החזקים?

עודנו עומד ותוהה למראה עיניו, ונקדימון בן גוריון יצא מבית המקדש. ובדרכו פגש ברחוב את השר הרומאי רטוב מבלבל וגם כועס. שמח וטוב לב פנה אליו נקדימון: "אדוני השר, השבתי לך יותר ממה שנתת לי, מגיע לי אפוא עודף?"

הטיח בו הרומאי ברוגזה: "יודע אני שאלוקיך עשה את הנס הזה בגללך. אך שמחתך מוקדמת היא. את הכסף נתון תיתן לי כי כבר שקעה השמש, והגשם לא ירד בו ביום שאמור היית להחזיר לי את מימי!"

אכן, הרחוב היה חשוך, השמש כבר שקעה. פנה נקדימון בשנית אל בית המקדש התעטף בטליתו ופתח בתפילה: "רבונו של עולם! הראה נא לכל העולם שאוהב אתה את עמך ישראל! עשה נא לנו נס נוסף!"

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת וארא

היה להשאיר את עיניו פקוחות. סלק האב את הקש מהמיטה. נאנק הבן מהשכיבה על הקרשים הקשים, והאב חיפש בינתיים זרדים. אבל כעבור כמה דקות התרגל הבן אל הקרשים ושקע בשינה. האב מיהר להעירו, והורה לו לרדת מן המיטה ולשכב לארץ. הבן ציית לאביו ושכב על גבשושיות הקרקע. התהפך מצד לצד, עד שמצא את התנוחה הנכונה ונרדם. התחיל האב לטלטלו, לצעוק עליו ולגעור בו, ולא נתנו להירדם כי בנפשו הוא.

והנמשל טיבו של אדם, שהוא מתרגל לכל מצב. כאשר הקב"ה ביקש לייסרנו, כדי שנחוש את עול הגלות, די היה בתחילה, בימי האבות, בסבל מועט. אבל מה שנחשב כסבל ליצחק, לא נחשב כבר כגרות ליעקב אבינו, והוא נאלץ לשהות עשרים שנה בבית לבן ולסבול את צרת יוסף. כשהתרגלו לכך, נאלצו לרדת למצרים. כשהתרגלו לחיים שם, התחיל עול השעבוד, והלך והכביד. נמצא, שכל ארבע מאות השנים היו רצף אחד של גירות וצרות, שאם לא היו הולכות וקשות, היינו מתרגלים אליהן ו"שנים", ולא היינו זועקים להושע, וממילא לא היינו נגאלים.

"אצבע אלוקים היא" (ח, טו)

אמר המגיד מדובנא זצ"ל: משל לאדם שנצרך לאחד מעשירי העיר. מעולם לא ראהו ולא פגש בו, רק שמע את שמעו, את רוב עושרו וכבודו. הלך למעונו של העשיר ונפעם ממראה עיניו. החומה והשער הענק, גינת החמד וערוגות הפרחים. שדרה רחבת ידיים הובילה אל מדרגות הארמון החצובות שיש, והללו הוליכו אל הטירה הענקית. ביד רועדת נקש על דלת האלון הכבדה. הדלת נפתחה אל טרקלין רחב ידיים, מואר בנברשת ענק שהאירה את התמונות היקרות שעל הקירות ואת השטיח הססגוני היקר. דמות הדורה ניצבה לפניו ושאלה לרצונו. "אני... רצייתי לשוחח עם בעל הבית, בבקשה", אמר בהתרגשות. "אני הוא בעל הבית", ענהו הלה ביהירות "מה מבוקשך". לפתע פתאום נשלחה יד מאחור, לפתה את צוואר האיש שבטרקלין, וקול לוועג נשמע: "האתה הוא בעל הבית?!"... והאיש כאילו התגמד, הצטמק. התמזער. עיניו התגלגלו בחוריהן והוא גמגם: "סליחה, אדוני, אך לצון חמדתי..." ואז יצא האלמוני מבין הצללים ואמר: "אל תשים אליו לב, אינו אלא אחד מהשרתים. בוא נא עמי ללשכתך, ואשמע את אשר בפיך"... כך, כאותו משרת מתייחר, נהג פרעה מלך מצרים בהציגו עצמו כאלוה, התפאר לאמור: "לי יאורי ואני עשיתיני". אני ואפסי עוד, ומי ה' אשר אשמע בקולו. לפתע לפתה יד אדירה את צווארו, והקדוש ברוך הוא - בעל הבית של העולם - הנחית עליו את המכות בזו אחר זו, עד שידע שאינו יכל לעמוד בפני אצבע אלוקים ויד ה', והודה ואמר: "ה' הצדיק, ואני ועמי הרשעים"... (המגיד מדובנא)

א לוס שבת

ברגע זה באה רוח חזקה, פיזרה את העננים, ונתגלו קרני השמש. או אז נוכח השר הרומאי כי בעצם היום ירד הגשם (מסכת תענית) (יודגש: בגמרא נכתב ש"בוני" שמו, ועל שם אותו מעשה ש"נקדה חמה בעבורו" נקרא שמו לדורות "נקדימון").

זה שכרם של מצוות שהקב"ה לא מקפח שכר של שום בריה.

"ושמי ד' לא נודעתי להם" (ו, ג)

בסנהדרין (קיא.) איתא אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משתכחין, חבל על אלה שמתו ולא נשאר מהם זכר. לכאורה מי נקרא חי וקיים ומי נקרא מת וקבור. ויש להבין על פי המעשה שהיה בראשי קהילה גדולה שהיו בה מעט מאוד בני תורה ורצו למנות גאון גדול בתור רב לקהילתם. התפארו לפניו שגדולי ישראל כמו הטורי זהב, והמגן אברהם, ורבי עקיבא איגר קבורים בעירם כדי להראות לו חשיבותה של העיר. לימים נתבאר לגאון הזה שכל מה שסיפרו לו ראשי העיר היה שקר גמור, הטורי זהב נקבר בלמברג, המגן אברהם בקליש, ורבי עקיבא איגר בפוזן. פנה אותו הגאון אל ראשי הקהילה ושאל אותם למה רימו אותו. על זה השיבו לו. בלמברג, קליש, ופוזן, יש לומדי תורה והטורי זהב, והמגן אברהם ור' עקיבא איגר חיים וקיימים גם כעת שם, אבל אצלנו אין איש שלומד בספרים שלהם ובכך כאן הם באמת מתים וקבורים, וזה פירושו של המאמר 'חבל על דאבדין' אם אין המשך בדורות, ילדים תלמידים וכו' שממשיכים בדרך רבם והוריהם אז חבל על דאבדין, דבאמת מתו ולא קיימים, ולא משתכחין, אבל אם יש המשך עם ילדים ותלמידים בני תורה, אף שכבר עזבו אותנו ממשיכים הם להיות חיים וקיימים בינינו. (שער בת רבים)

"ואזכור את בריתי" (ו, ה)

הקב"ה חישב את ארבע מאות השנים של גלות מצרים מיום לידת יצחק רבינו. שאל המגיד מדובנא זצ"ל: אם מצבו של יצחק אבינו וחיייו של יעקב אבינו, נחשבו אף הם לגלות וגרות, מדוע הכביד הקב"ה על בניהם לרדת למצרים, ולהורידם שם מדיוטא לדיוטא, לעבודה בחומר ובלבנים ולשעבוד רע ומר. ותרץ במשל, אב ובנו הלכו בדרך בעיצומה של סופת שלג נוראה. הקור חדר לעצמות, איברייהם קפאו, אצבעותיהם הכחילו וכל גופם רעד. הבן בקש לרבוץ תחתיו, לנוח. האב ידע, שאם ינוח כאן לא יקום עוד. בצד הדרך הייתה בקתה נטושה. אמר האב: "אזור כח, ונגיע לבקתה. שם נמצא מחסה מפני הרוח הנוראה!" הגיעו שניהם בשארית כוחם אל הבקתה, ולשמחתם, מצאו בה מיטת נסרים מצופה קש. צנח עליה הילד, ועצם את עיניו בלא כח. אבל האב ידע, שאדם ישן - חם גופו יורד, ובכפור הנורא יקפא בנו למות. "אל תירדם", אמר לבנו, "עד שאדליק כאן מדורה ואבעיר אש". אבל הבן לא יכול